

וועד העולמי לתיקון חטא המרגלים

גליון # 8

ארגון מוקדש לתיקון חטא המרגלים ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה, וכאמרם ז"ל שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה

חודש אייר תש"ס לפ"ק

ג' המרגלים הם כת רשעים, וכוונתם היתה ברע לעשות עיכוב לישראל במדבר, והתחילו בהמצאות לעשות שהוי לישראל, וכשלא סיפק ההמצאה ראשונה אז הוציאו דיבה בפרהסיא. וטעמם היה כי הבינו למה לא נשלחו הנשיאים הראשונים נחשון וחביריו, אלא ודאי גדולתם שמורה להיות בארץ ישראל, ובודאי כך היה אם לא נגזרה מיתה. וחשבו המרגלים, כל זמן שישראל בחוצה לארץ ישארו הם בנשיאות, דכיון שעלו לא ירדו

ספר השל"ה הקדוש - ספר במדבר דברים - פרשת שלח תורה אור (ג)

בענין שלוח מרגלים היו שלוש דעות, על דרך צדיקים בינונים רשעים. א' צדיק ה' בכל דרכיו, והמבדיל משה עבדו נאמן ביתו איש צדיק תמים, והיתה הרשות מפי הקדוש ברוך הוא למשה רבינו ע"ה לשלוח מרגלים, כדי שיראו ישראל חוזק הכנעניים ואז יכירו כי לה' הישועה, ה' איש מלחמה. ועל כן ציוה ברוך הוא לראות בחוזק העם והערים הגדולות, לידע שאי אפשר בטבע לכבוש אותם, וכמו שאמר משה רבינו ע"ה לדור דעה, שמע ישראל אתה עובר היום וגו' לרשת גוים גדולים ועצומים וכו' (דברים ט, א), וכל הכוונה ששימו לבם הבטחון בו יתברך, וכי יד ה' עשתה זאת ולו יתברך זרוע עם גבורה. ועל דרך זה פירש בספר מעשה השם בפסוק, כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה איכה אוכל להורישם לא תירא מהם. דהכוונה היא, כשתאמר כך בלבבך שלא אוכל להורישם כי הם גדולים וחזקים אם לא בעזרת השם יתברך, אז לא תירא

מהם כי הוא יתברך יהיה עמך. אבל כשתאמר כחי ועוצם ידי יעשה, אז תירא מהם. ואז תיבת כי הנאמר בזה הפסוק כפשוטו, ואין צריך למה שפירש רש"י שם. זהו דעת השם יתברך שציוה את משה לשלוח מרגלים, ולזה הסכים דעת משה גם כן. על כן מוזכר בדברי השם יתברך ובדברי משה רבינו ע"ה לישנא דויתורו, כי זה הלשון נופל על ידיעה בלב והבנה, כמו שנאמר (במדבר טו, לט), ולא תתורו אחרי לבבכם וגו':

ב' ישראל בינונים, לא היתה כוונתם על שום דבר שקר, רק כוונתם לרגל לידע האמת, אם הוא באפשרי דרך הטבע. ולא סמכו על מעשה ניסים, ועל כן צוו לרגל. וגם צוו לראות באיזה דרך ילכו אשר משם נח יותר לכבוש ולציין הדרכים. והנה בכל אלה לאו משנת חסידים הוא, כי מה שבחרו לראות הדבר לפי הטבע, אף שיהושע עשה כן במלחמת עי כי כן נצטוו מהקדוש ברוך הוא, מכל מקום היכא דאי אפשר על פי הטבע לא יונח עבור זה. וגם לציין הדרכים זה ללא צורך, כי ענן ה' הולך לפנייהם ומראה להם מקום איזה דרך ילכו, גם משוה ההרים ומגביה הנמוך. ובזה מתורץ לדעתי איך יהושע שלח מרגלים בראותו הרעה הנמשכה משלוח המרגלים.

והרב אלשיך תירץ, כי ידע מה ישיבו, ולא עשה רק לסימנא יתחזקו העם כענין גדעון כו'. ואני אומר כי יהושע עשה לראות הדרך, כי נסתלק עמוד הענן כשמת אהרן. ועל כן תמצאו בדברי ישראל ויחפרו, כי כוונתם היתה בשלוח מרגלים לגלות חרפת הארץ, באם חס ושלום האמת יהיה כך. ובמסכת סוטה פרק אלו נאמרין (לד, ב) ויחפרו לנו את הארץ, אמר רבי חייא בר אבא, לא נתכוונו אלא לבושתה של ארץ ישראל, כתיב (דברים א, כב), ויחפרו לנו את הארץ, וכתוב התם (ישעיה כד, כג), וחפרה הלבנה. פירש רש"י, לבושתה של ארץ ישראל, אותה שאילה ששאלו תחלה שלוח המרגלים. והכוונה ישראל ששאלו היתה להביא דיבה אם הוא חס ושלום אמת, אבל המרגלים בעצמם כוונתם להוציא דיבת שקר, וזהו החלוק בין מוציא דיבה למביא דיבה:

ג' המרגלים הם כת רשעים, וכוונתם היתה ברע לעשות עיכוב לישראל במדבר, והתחילו בהמצאות לעשות שהיו לישראל, וכשלא סיפק ההמצאה ראשונה אז הוציאו דיבה בפרהסיא. וטעמם היה כי הבינו למה לא נשלחו הנשיאים הראשונים נחשון וחביריו, אלא ודאי גדולתם שמורה להיות בארץ ישראל, ובודאי כך היה אם לא נגזרה מיתה. וחשבו המרגלים, כל זמן שישראל בחוצה לארץ ישארו הם בנשיאות, דכיון שעלו לא ירדו. ואפשר שזהו ענין במה שאמרו כשרים באותה שעה, רצה לומר בחוצה לארץ ראויים מנהיגים.

ואחר כותבי זה מצאתי כן בזוהר (ח"ג קנח, א) וזה לשונו, מאי טעמא אמאי נטלו עיטא דא, אלא אמרו אי ייעלון ישראל לארעא, נעביר אנן מלמהוי רישין, וימני משה רישין אחרינין, דהא אנן זכינן במדברא למהוי, אבל בארעא לא נזכי כו', עד כאן לשונו. גם הכוונה במה שאמרו כשרים באותה שעה, שעדיין לא היה עולה בדעתם להוציא דבת שקר, רק היו מקווים שלא יהיה נכון לעלות ולירש דרך הטבע. אך על דרך עבירה גוררת עבירה (אבות ד ב) באו אח"כ להוצאת דיבה, על כן כתיב בהו לשון

וירגלו, לשון לא רגל על לשונו. ומה שאמרו מקיש הליכתן לביאתן לחטא, לא שעלה אז על מחשבתן להוצאת דיבת רעה, כי נקיים וכשרים היו אז מזה, רק שהחטא היה מוכן בכח, מאחר שהתחילו לחטוא לעשות המשכה בשביל כבודם. וזה המכשול שנתון לפניהם, כענין שפירש לקמן בפרשת בלק במ"ש להטעותו בא עיין שם. וכענין שאמרו רז"ל (שבת קח, ב), כך דרכו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה. ואף שבעשיה הראשונה לא עלה במחשבתו עבודה זרה וכשר הוא מזה, מכל מקום נחשב כאלו כך, מאחר שיבא לידי כך על ידי כך. כן המרגלים באו לידי כך לבסוף, וירגלו הוציאו דיבה כדפרישית לא רגל. והא דמצינו גם במרגלים לשון לתור זהו לרע, כי הלכו לתור אחר לבם ואחר עינם, דהיינו גבה עינים ורחב לבב כי זה היה כוונתם:

והנה התחילו להרהר בעבירה זו לחשוב על כבודם, והרהרו מתוך קדושה, וזהו גם כן רמז באותה שעה כשרים היו. וזה כי סימן מילתא בפיהם היה, שנשלח יהושע אשר לא ימוש מתוך האוהל, וחשבו שליחתו היתה לדרוך את הארץ, להיות לסימן כי הוא יכבוש את הארץ. וכמו שעשה הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו שנאמר (בראשית יב, א), לך לך וגו', צא וכבוש הדרך לבניך, כדאיתא במדרש (ב"ר מ, ו). והרהור זה היה משנתנבאו אלדד ומידד משה מת יהושע מכניסם לארץ, ועל כן נסמך פרשת שלח לך לפרשת בהעלותך. וקיצר בהקדמת סיפור שאמרו ישראל נשלחה, כאשר בא בארוכה במשנה תורה, אלא כדי להסמיך לנבואת אלדד ומידד. וכן נרמז ליהושע בעצמו שהוא יביאם לארץ, כמו שנאמר בפרשת בשלח (שמות יז, יד), ושים באזני יהושע כדפירש רש"י שם. ואז מובן מה שאמר השם יתברך שלח לך לדעתך, כי כוונתך טובה ככוונתי כדפירשתי, וזהו על פי ה' ברשותו, אבל לא תשלח לדעתם. ומשה הבין בקצת הרמז, ואע"ג דאיהו לא חזי מזליה קא חזי, על כן התחיל לדקדק בשמא. וזהו שאמר אח"כ אלה שמות האנשים, ובמסכת סוטה פרק ואלו נאמרין (לד, ב) אמר רבי יצחק, דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מרגלים על שם מעשיהם נקראים, ואנו לא עלתה בידינו אלא אחד, סתור בן מיכאל, סתור שסתר מעשיו של הקדוש ברוך הוא, מיכאל שעשה עצמו מך, אמר רבי יוחנן כו'. והתחיל משה לשוטט במחשבתו, אולי כך הוא מחשבת המרגלים כדלעיל כאשר היה באמת. על כן כשראה שמותם פגומים, ויקרא משה כו' י"ה יושיעך, רצה לומר אל תפן לעצת המרגלים באם יהיה בהם עצת חטאין. והזכיר שם י"ה, כי במלחמת עמלק כתיב (שמות יז, טז), כי יד על כס י"ה, ושם נרמז לו כיבוש הארץ, על כן אמר לו, י"ה יושיעך ואתה אל תרשע. לכך ויהס כלב ולא יהושע, כי ירא לאמר עלה נעלה, שלא יבינו על עצמו אומר:

והמרגלים התחילו בחכמה כלומר בערמה, והזכירו את עמלק, לרמוז על שים באזני יהושע המוזכר שם וכדפרישית, כלומר עדיין לא העת שנכנס לארץ עד שימות משה ויהושע יכניסו. וגם כי מעשה עמלק מזכיר חטא של ישראל שהיה גדול במאוד, כמו שנאמר (שמות יז, ז), היש ה' בקרבנו אם אין, ומסיבה זו ויבא עמלק כמו שפירש רש"י בפרשת בשלח. ורמזותם היה כי ישראל אינם זוכים עתה כי הם ברשעה. ועל

הכנעניים אמרו כי הם אנשי מדות, רצה לומר בעלי מדות טובות כמו שנפרש. והנה כיבוש הארץ היא שכתוב (דברים ט, ה), לא בצדקתך כי אם ברשעת הגוים, וזה וזה לא נתקיים, ועדיין לא שלם עון האמורי. וזהו רמז וגם ילידי הענק ראינו שם, כמו שפירשו אח"כ כי הם מבני הנפילים שנפלו מהשמים, ועדיין הם קיימים, ומסתמא הם בעלי מדות טובות, כי לחלוחית הרוחניות שבשמים עדיין בהם, חלק המלאכיי שהיה בהם. ועל זה אמרו ארץ אוכלת יושביה, רצה לומר אינה קולטת הרעים כי תקיאים הארץ, מאחר שהיא מושגחת, ואלו קיימים כי הם אנשי מדות טובות. והא ראייה שלא פגעה מדת דינים בנו בראותם אותנו, אף כי היינו בעיניהם כחגבים. הרי עשו כמה תחבולות שישארו ישראל במדבר, רמזו צדקת הגוים, ורמזו רשעת ישראל בהזכרת עמלק:

ורמזו שכיבוש ארץ ישראל מוכן ליהושע, ומאחר שאין מלכות נוגעת בחברתה גם הדור לא יבא עתה, כי תמיד הדור אצל מנהיגים ומנהיגים אצל הדור, כמו שקרה למשה רבינו שלא בא לארץ ישראל מאחר שדורו לא באו. והטעם כדאיתא במדרש, משל למה הדבר דומה, לשפחה שנפל לה דלי של נחושת לבור והיתה בוכה, באה שפחה של מלך והפילה דלי של זהב, התחילה הראשונה צוחקת ושמחה. אמרה לה למה את שמחה, אמרה לפי שנפל הדלי של זהב, שמי שיוציא הדלי של זהב יוציא את שלי גם כן, עד כאן. ומהרמ"ע בספר בעשרה מאמרות כתב רמז, גם בי התאנף ה' בגללכם (דברים א, לז), 'גם בי' ראשי תיבות ג רשוני מ הסתפח ב נחלת י י. ועל דבריהם השיבו סר צלם, ואין להם זכות מגין ושלם עון האמורי. ויש לפרש סר צלם, על דרך שכתב בזוהר פרשת וירא (ח"א קב, ב), בענין השענו תחת העץ, בההוא אילנא הוה ידע מאן דאתאחיד בהקדוש ברוך הוא ומאן דאתאחד בעבודה זרה, מאן דאתאחד בהקדוש ברוך הוא אילנא פריש ענפוי וחפי על רישיה, ומאן דאתאחד בעבודה זרה כו', ענפוי מסתלקין לעילא כו', עד מיא סלקין לגביה, כדין ידע אברהם דאיהו מסאבא ובעי טבילה כו' עיין שם. והעתקתיו לעיל בפרשת וירא. וזהו שצווה משה לראות היש בה עץ, ואמרו רז"ל (רש"י במדבר יג, כ) זכות. וקשה איך נרמז הזכות בעץ, אלא הכוונה לבדוק בעץ הזה, אם הוא מיצל עליהם בודאי יש להם זכות ובהיפוך לא, והם לא השיבו דבר, אך יהושע וכלב ענו כי סר צלם, ואנחנו ה' אתנו כי היה מיצל עלינו, ובזה אנו בצל שדי. ובזה מתורץ הלא משה שלחם לראות היש בה עץ אם אין, ולא מצינו תשובה לזה, ולפי מה שכתבתי ניחא. והנה המרגלים הפכו הקערה על פיה באמרם, אדרבה יושבי הארץ הם אנשי בעלי מדות, והלכו מעבירה לעבירה עד שכפרו במדותיו של הקדוש ברוך הוא, כדרך המחלוקת שמתחזק, ואמרו חזק ממנו כביכול:

אבל מרגלים דיהושע זכו לתיקון המדה, וזהו סוד תקות חוט השני. ועתה אגלה מה ששם אלהים בפי, סוד שלוח י"ב מרגלים בסוד שבטי י"ה, נגד י"ב צירופי שם יהו"ה, המורה על שידוד המערכת, לא ככוונת ישראל לכבוש דרך הטבע. ואלו י"ב צירופים סוד קו המדה, דהיינו כלל המשכת ההשפעה, למדוד להשפיע להמקבלים

כפי קבלם. והכל הולך אל מקום אחד, הגם כי ששה הם לדין וששה לרחמים כנודע, ה' אלהינו ה' אחד. וכל זה נרמז באות 'ואו' במילואה, כמבואר אצלי בארוכה במקום אחר, ו' לדין, ו' לרחמים, א' באמצע מחברם, ויהי ערב ויהי בקר יום א'. ו' שעות מהלילה הם דין, ואח"כ ו' שעות מחצות ואילך הם נוטים לרחמים, וביום שש שעות הראשונות האור מגדיל, מורים על הרחמים, ושש שעות מחצי היום מתחיל להעריב, מורים על הדין. מכל מקום הכל יום אחד, 'ואו' עולה אחד. וסוד קו הוא בצורת 'ו', וכדמות זה סוד היחוד שמע ישראל כו', בו ו' תיבות, וכן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כדמות י"ב מזלות, ו' למעלה מהאופק ו' למטה. ועיין בספר באר מים חיים, כי בפסוק שמע ישראל כ"ה אותיות, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כ"ד אותיות, מ"ט שערי בינה, והשער הנעלם הוא מיוחד ומחברם. וזהו סוד אות אמת המוזכר במרגלים דיהושע, והוא קו המדה תקות החוט, כי סוד ו' סוד אמונה, במילואה כזה 'ואו', כי 'א' מחבר 'ו' של דין ברחמים, 'ואו' עולה למנין אחד. על כן תמצא תמיד ו' ואלהי יעקב, כי ממנו יצאו י"ב שבטים, שהם ו' ששה נגד י"ב צרופי השם. גם ו' מידת יעקב תפארת, שהוא ו' משם יהו"ה. וזהו סוד אות אמת, וכתוב (מיכה ז, כ), תתן אמת ליעקב. ובהפרד חס ושלוש 'א' מן 'ואו', אז נפרדו ו' מן ו' ומורה שניות, כמו שאמרו המינים מי שברא אור לא ברא חשך, היפך מן ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. וזהו *חטא* *המרגלים* וישאווהו במוט בשנים, כל מוט דמות ו', ובפגמם באות ו' ולקחו 'א', אז נעשה שניות, זהו במוט בשנים. וכשתסיר ו' מן מוט נשאר 'מט', ואז רומז צדיק מט לפני רשע (משלי כה כו), כי נפגמו אותיות 'מט', שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. רוב אלה הדברים העליתי מהספר הנ"ל. אבל הצדיקים מרגלים דיהושע, אות אמת והוא תקות חוט השני, סוד קו המדה. ומתקות מרגלי יהושע נתקיים תקוה לאחרית, מה שאין כן אלו מרגלים, אני אומר עליהם תקות אנוש רימה, כי נשתרבו לשונם וירם תולעים. וזה הכל בא מצד שרצו ליקח שררה לעצמן, כמו שאמרנו לעיל כוונתם להיותם נשיאים בחוץ לארץ, ועל כן אמרו (אבות ד, ד), מאד מאד הוי שפל רוח כי תקות אנוש רימה, ומה שהיו נקראים מתחילה אנשים נקראים עתה אנוש, כי נתהפכו בדור אנוש, ומלאכים קטרגו מה אנוש כי תזכרנו. אבל פנחס השלוח מיהושע נעשה בעצמו מלאך:

נחזור לענין המרגלים, היו מזכירים עון ישראל ומגדלים מדות דיושבי הארץ, והם השיבו בהיפך סר צלם מעליהם ויהו"ה אתנו. עוד יש לפרש ענין סר צלם כו', שיהיה מורה על הדברים שהם הכל ניסים למעלה מהטבע, אשר על זה היה כוונת שליחות המרגלים אשר צוה ה' את משה כמו שכתבתי לעיל. ואגב נתרץ עוד בתירוץ אחר למה שלח משה י"ב, ולמה לא היה די בשנים. עוד קשה, מה כוונת הפסוק והימים ימי בכורי ענבים. עוד קשה, מה שפירש רש"י נמלים כאנשים, מהיכן למד זה, או איך טעו שהיו נמלים מאחר שראו בהם צורת אנשים, הוו להו למימר אנשים כנמלים? [ומיהו קושיא זו ליתא, דלאו דווקא הוא, עיין בסוטה פרק אלו נאמרין]. עוד קשה, ויהס כלב מה חכמה השיב, כי מה שהשיב שהיכולת ביד ה' זה יכול להשיב כל אחד מצדיקי

ישראל אף שאינו מהתרים, ואין התשובה תלוי בכלב. הענין, משה רבינו ע"ה שלח י"ב אנשים, וגם בימי בכורי ענבים שאז הכרמים לנוטרים, לפרסם השגחת השם יתברך שיהיה הכל על פי הנס, ויסכל עצת המדינה או יכם בסנוירים. והמרגלים עשו בערמה להוציא דיבה על הנס הזה, לאמור כי לא היה הדבר ניסיי, רק לא חשו בנו, כמו שאין חשים בנמלים אף שמזיקין קצת בכרם. וכלב הבין רוע כוונתם, ואמר אמת בדברים שחשבו לנמלים, אבל זה גופו ניסיי, שנעשה נס להיותן כמוכים בסנוירים, עינים להם ולא יראו ויחשבו על אנשים שהם נמלים. כן יעשה לנו השם יתברך עוד ניסים ועלה נעלה, והוא יתברך יהיה אתנו וסר צלם, כדרך הצל המסתלק מהאדם קודם מותו, כמו שכתבו חכמי האמת:

כלל העולה כי כוונת השם יתברך בשליחות המרגלים גם דעת משה רבינו ע"ה היה כדי שיראו שאי אפשר לכבוש בטבע, רק כי ה' יתברך הוא הנותן כח ויהיה על פי הנס, ולו יתברך הכח והגבורה. וזהו שאמר (במדבר יג, ל), עלה נעלה, פירש רש"י, אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות כו'. ובזה יובן דברי רש"י מה שכתב חזק הוא ממנו, כביכול כלפי מעלה אמרו, ע"כ. והעולם מקשים מנא ליה לרש"י, דלמא הכל הוא כפשוטו. הענין הוא דאלו אנשים אף שהיו רשעים, מכל מקום לא היו טפשים שלא היו משיבין בחכמה כלומר בערמה. אלא כך היה, המרגלים ספרו בחוזק העם והערים הבצורות, והנה כלב שהשיב עלה נעלה יכול נוכל, לא השיב כמכחיש אותם כי אין זה היה מתשובת החכם, רק השיב אמת כדבריכם כי חזק הוא, אבל אנחנו עלה נעלה בעזרת השם יתברך אשר אתנו, על כן אפילו אם יאמר עשו סולמות כו'. ואם כן המרגלים שאמרו אח"כ לא נוכל לעלות, בודאי אין דבריהם כפשוטו, שאמרו לא נוכל לעלות מחמת חזקם, דהא כבר הודה כלב בזה, רק שאמר עלה נעלה אפילו בשמים כו' מחמת עזר אלהי, אלא על כרחך השיבו אלה הרשעים חזק הוא ממנו, כביכול כלפי מעלה. והוציאו דיבה על הארץ, רומז שהוציאו דיבה על הארץ העליונה, שהיא ארץ החיים כנודע לבאים בסוד ה', והארץ שלמטה מכוון נגדה, ונכרתו מהארץ שלמטה ושלמעלה. ויהושע וכלב היו מן האנשים, נטלו חלקם בארץ התחתונה וגם חלקם בארץ העליונה, כי הצדיק נוטל חלקו וחלק חבירו הרשע כמו שזכרו רז"ל (חגיגה טו, א):

וכמו שסר צלם מעליהם כן סר צלם המרגלים, ומתו ולא זכו להיות בצל עליון. וזהו ענין מדרש רבה (טז, ד) מביא ענין המרגלים על פסוק כחומץ לשינים וכעשן לעינים כן העצל לשולחיו, עיין שם. הנה כתיב (משלי ו, ו), לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם, והנמלים אוהבים הצל, ומהם סר הצל. וענין המרגלים היה שיתעצלו ישראל לביאת הארץ ולא יזרזו עצמם עתה, כמו שאמר לעיל כוונתם היה להביא המשכה לדבר, ואז ישארו הם בנשיאותם. על כן בטוב רמז עליהם העצל לשולחיו. ואומר כחומץ לשינים וכעשן לעינים. במסכת שבת פרק שמונה שרצים (קיא, א) תנן, החושש בשיניו לא יגמע את החומץ. ופריך למימרא דחומץ מעלי, והכתיב כחומץ לשיניים כו'. ומתוך חלא מעלי, קיוהא דפירי פירש"י שלא נתבשל כל צרכו בענביו קשה לשיניים. תנן

(אבות ד, כא), הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם. והם הוציאו את אדם הראשון מהעולם, כי היה שם קנאת הנחש בחוה, ורדיפת התאוה כמו שנאמר, תאוה הוא לעינים, ורדיפת הכבוד כמו שאמר, והייתם כאלהים. והנה חוה סחטה אשכול של ענבים אכלה פגה, והם קיוהא דפירי עדיין לא נתבשל. כי בזה העולם אין לרדוף אחר הכבוד, רק כבוד חכמים ינחלו לעתיד, ואז נגד זקניו כבוד, וזהו יין המשומר בענביו שהוא מוכן לעולם הבא. כמו שאמרו רז"ל (ברכות לד, ב) ועל הרשעים לעתיד כתיב הנה יום בא בוער, וכתיב עלה עשן. והנה כתיב והימים ימי בכורי ענבים, כי ארץ ישראל שלמטה מכוון נגד של מעלה, והמרגלים אכלו קיוהא דפירי, כי גם כן רדפו אחרי הכבוד להשתרר כמו שכתבתי, והכבוד מוציא מהעולם. ונתקיים בהם כחומץ לשיניים וכעשן לעינים כן העצל לשולחיו. אבל זריזין מקדימים למצוה:

נחזור לענין ראשון, שלוש דעות בשליחות המרגלים. דעת המרגלים לרדוף אחר הכבוד, והלכו מעבירה לעבירה עד שכחשו בה', ונדחו מהארץ שלמטה ושלמעלה. דעת ישראל היה להבאת דיבה, כלומר שיגידו האמת, אבל לא להוצאת דיבת שקר, והיתה כוונתם לראות אם יוכלו לכבוש דרך הטבע. אבל גם זה היה רע בעיני ה', גם בעיני משה רע. וציווי השם יתברך בשליחות המרגלים היה אדרבה להיפך, שיראו בעיניהם שאי אפשר לכבשם דרך הטבע, כי הם חזקים במאוד, וגם הערים הם גדולות ובצורות בשמים, אם לא יד ה' תעשה זאת, ואז יראו כי הוא הנותן הכח. ואז מתורץ הקושיא הגדולה, מה היה חטא המרגלים מתחילה קודם שהוציאו דיבת הארץ, עד שהוצרך לקפוץ כלב ויהס את העם. כי הנה החטא היה שאמרו אפס כי עז העם כמו שכתב הרמב"ן. אבל לא כענין שכתב הרמב"ן, כי אין חילוק אצלי הן שכתוב אפס או רק או אך כדברי בעל עקידה, אבל איני דורך כדרך בעל העקידה. רק הענין כי בתיבת אפס הפכו כוונת השם יתברך, אפס כי עז העם מורה חסרון שיניחו מחמת זה, ואדרבה כוונת השם יתברך הוא שיראו שהם עז, ואז יראו כי לה' המלחמה וכמו שכתבתי, כי זה היה התכלית לראות כי ה' צבאות עמנו משגב לנו. והבוטח בה' חסד יסובבנו:

וועד העולמי לתיקון חטא המרגלים